

kód: MK5KBTVK04KX17	köv: K	tantárgy megnevezése: Környezet biológia és természetvédelem	tantárgy típusa: Természettudományi ismeretek	tanszék: KMT
óraszám: 2+2	nyelve: magyar	kredit: 4	tantárgyfelelős: Prof. Dr. Kátai János Dr. Pregun Csaba	kurzusok oktatói: Prof. Dr. Kátai János Dr. Pregun Csaba
előkövetelmény(ek) kódja: -				
hét	Környezet biológia tantárgyrész		Természetvédelem tantárgyrész	
0.	Regisztrációs hét			
1.	Az ökológia helye és szerepe. A bioszféra, a biom, az ökoszisztéma. Az ökoszisztémák kialakulása és fejlődése. Az ökoszisztéma alkotói: a biotóp és biocönózis.		A természetvédelem fogalma, célja, elvei, jelképrendszere. A „zöld” napok. A természetvédelem nemzetközi és hazai története, jogi szabályozás.	
2.	Az ökoszisztémák Az ökoszisztémák típusai és jellemzői a bioszférában. A természetes és mesterséges ökoszisztémák anyag körforgalma és energiaáramlása.		Természetvédelmi értékcsoportok. A földtani értékek és védelmük. Természetvédelmi értékcsoportok: a víztani értékek és védelmük.	
3.	Abiotikus tényezők a fény, a levegő, a hőmérséklet, a víz és domborzat, a talaj. Az abiotikus tényezők hatása az élővilágra.		A vadon élő növényfajok és növénytársulások védelme. A vadon élő állatfajok és állattársulások védelme. Hazánk veszélyeztetett állatfajai.	
4.	Biomok a Földön Övezetek a Földön. Összefüggések a klimatológiai tényezők és a növény társulások előfordulása között.		Természetvédelmi értékcsoportok: a tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme. Területtel védett természeti értékek: a nemzeti parkok.	
5.	Populációk és társulások. Populációk közötti kölcsönhatások. A populáció és a környezet kölcsönhatása. populáció szerkezete. Populációs kölcsönhatások.		A tájvédelmi körzetek és természetvédelmi területek. Nemzetközi természetvédelmi egyezmények.	
6.	Anyag körforgalom és energiaáramlás Tápanyag tőke, tápanyag szolgáltatás. A biogeokémiai ciklusok. A C, N, P, K, S elemek körforgalma.		A természetvédelem hazai és nemzetközi szervezetei. A természetvédelmi szabályozás az Európai Unióban. Természetvédelem a gyakorlatban – fajvédelmi programok	
7.	I. Jegymegajánló írásbeli számon kérés az 1. anyagrészből.			
8.	A talaj funkciója és a biodiverzitás. A talaj biodiverzitás és a talaj élőszervezetei. A biodiverzitás mérési lehetőségei. A talajképződés tényezői.		Az Aggteleki, a Balaton felvidéki Nemzeti Park természeti környezete, értékei	
9.	A talaj, mint élettér. Az élővilág nagy csoportjai. Az edafon. Az életjelenségek. A talajban élő szervezetek fontosabb csoportjai. A mikroszkopikus és makroszkopikus gombák. A mikorrhiza kapcsolat előnyei, típusai, előfordulása.		Az Őrségi Nemzeti Park és a Bükki Nemzeti Park természeti környezete, értékei.	
10.	A mikro- és mezofauna alkotói. A protozoák, fonalféreg, ugróvilások, atkák medveállatok morfológiája, szerepük a talaj anyagforgalmában. Gyűrűsféreg szerepe a talajban.		A Duna-Dráva Nemzeti Park és a Duna-Ipoly Nemzeti Park természeti környezete, értékei.	
11.	A rhizosféra és a rhizoplán. Rhizosféra effektus. A biotrágyák. A biológiai aktivitás fokozásának módjai. A talajminőség indikálására javasolt		A Fertő-Hanság Nemzeti Park és a Kiskunsági Nemzeti Park Nemzeti Park természeti környezete, értékei	

	fontosabb talaj- és rhizobiológiai vizsgálati eljárások.	
12.	Állóvizek biológiai folyamatai A víz körforgalma. Álló vizek élettájai. Álló vizek társulásai: bakterio- fito-, zooplankton, benton, nekton, biotekton, vízi növények. Trofikus szintek, tápláléklánc, a táplálkozási piramis. Víztisztítási problémák.	A Körös-Maros Nemzeti Park és a Hortobágyi Nemzeti Park természeti környezete, értékei.
13.	II. Jegymegajánló írásbeli számon kérés az 2. anyagrészből.	
14.	Pótjegymegajánló írásbeli számon kérés a teljes anyagrészből.	
	számonkérési módok: 2 db jegymegajánló írásbeli számonkérés az elméleti anyagból.	
	Kötelező és ajánlott irodalom: Kötelező irodalom: 1. Kátai J. - Csubák M. - Makó A. - Michéli E.- Sándor Zs. - Sípos M. - Vágó I.- Zsuposné O.Á (2008): Talajtan, Talajökológia. Kátai J. (szerk.) Debrecen, Észak-alföldi Régióért Kht., 173. (BSc) 2. Kátai J – Zsuposné O. Á. (szerk.) (2012): A talajökológia néhány fejezete. Adaptáció a TÁMOP támogatásával. (MSc) 3. Szabó, I. M.: (2006) Az általános talajtan biológiai alapjai. Mezőgazdasági Kiadó. Bp. 4. Wall, D. H. et al. (eds.) (2012) Soil Ecology and Ecosystem Services, Oxford University Press Ajánlott irodalom: 5. D. M. Whitacre: Reviews of Environmental Contamination and Toxicology (Springer, New York, 2013. ISBN: 978-1-4614-6898-1) 6. Juhász, L. (szerk.) (2007): Természetvédelmi állattan. Mezőgazda Kiadó. Budapest. ISBN: 9789632866994 7. Rakonczai, Z. (2003): Természetvédelem. Mezőgazda Kiadó. Budapest. ISBN: 9789633562253 8. Bihari, Z; Gyüre, P. Antal, Zs. (2011): Természetvédelmi ökológia. Debreceni Egyetem a TÁMOP 4.1.2 pályázat keretein belül. Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma 9. Standovár T., R. B. Primack (2001): A természetvédelmi biológia alapjai. Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 9789631921564	
	Az aláírás és vizsgára bocsátás különleges feltételei: Az aláírás feltétele a jegymegajánló írásbeli számonkérések teljesítése elégséges szintre.	
	Teljesítményértékelés Írásbeli vizsga alapján	